

Valentin Katasonov: USA sa snažia diktovať svetu falšovaním peňazí

- CZ24 News | 13. června 2020

O konfiškácii produkcie ruského „Goznaku“

Koncom mája rezonovala v médiách správa o tom, že maltské úrady zhabali náklad, ktorý smeroval z Ruska do Líbye. Hovoríme o dodávke bankoviek, ktoré boli vytlačené v ruskej spoločnosti „Goznak“ na základe objednávky Líbyjskej centrálnej banky. Pokiaľ ide o hodnotu dodávky líbyjských dinárov, táto zodpovedá sume 1,1 miliardy dolárov. Náklad bol zadržaný maltskými colnými úradmi ešte v septembri minulého roka. Tovar bol na sklade mnoho mesiacov a odvtedy nebolo prijaté žiadne rozhodnutie o jeho osude.

Príbeh znovu ožil 26. mája, keď Ministerstvo zahraničných vecí USA vydalo verejné vyhlásenie k tejto téme. Ministerstvo zahraničia vyjadrilo poďakovanie maltskej vláde, ktorá zachytila „falošné“ líbyjské dináre. *„Prílev falšovanej líbyjskej meny vytlačenej v Rusku zhoršil v posledných rokoch ekonomické problémy Líbye,“* uvádza sa vo vyhlásení. Tiež sa tam konštatuje, že *„jedinou legitímnou centrálnou bankou v krajine je Líbyjská centrálna banka so sídlom v Tripolise“*.

Vyhlásenie ministerstva zahraničných vecí opäť upozornilo na také problémy, akou je zložitá vnútropolitická situácia v Líbyi a falošné peniaze vo svetovej ekonomike. Ako vyplýva zo znenia tohto vyhlásenia, Rusko už predtým poskytlo Líbyi „falošné“ peniaze. Moskva sa nijako netajila skutočnosťou, že v roku 2015 bola medzi líbyjskou centrálnou bankou a ruským špecializovaným podnikom „Goznak“ podpísaná zmluva na výrobu papierových bankoviek, ktorých dizajn bol schválený líbyjskou stranou. Zmluva prešla schvaľovacím procesom líbyjského parlamentu. V rámci tejto zmluvy boli informácie o niektorých predchádzajúcich dodávkach bankoviek smerujúcich z Ruska do Líbyjskej centrálnej banky zverejnené už predtým.

Pokiaľ ide o „jedinú legitímnú centrálnu banku“ uvedenú vo vyhlásení ministerstva zahraničných vecí, poznamenávam, že v roku 2015 v Líbyi skutočne existovala jedna centrálna banka, ktorá uzavrela zmluvu s „Goznakom“. Rok pred uzavretím zmluvy parlament krajiny uvoľnil riaditeľa centrálnej banky al-Sadika al-Kabíra, namiesto neho bol vymenovaný Ali al-Khabri, ktorý túto zmluvu podpísal.

Chaos v Líbyi

A keďže chaos v Líbyi nie je prekonaný, ale sa ešte zintenzívnil (na čom majú veľkú zásluhu Spojené štáty), vznikli tam dve centrálny banky. Jedna je tá, ktorá uzavrela zmluvu s „Goznakom“ a nachádza sa v Benghází (východná časť krajiny), druhá, spomínaná vo vyhlásení Ministerstva zahraničných vecí USA, sa nachádza v Tripolise (do vedenia Centrálnej banky v Tripolise bol dosadený al-Sadik al-Kabir, ktorého parlament poslal do výslužby v roku 2014).

Ako reakciu na situáciu so zadržaním dodávky bankoviek, vydalo Ruské ministerstvo zahraničných vecí vyhlásenie, v ktorom sa uvádza, že hlavu prvej z týchto spomínaných centrálnych bánk vymenoval ľudovo zvolený líbyjský parlament, poslanecká snemovňa, a má potrebnú medzinárodnú legitimitu.

Spoločnosť „Goznak“ tiež vyjadrila svoje stanovisko. Tento podnik stojí mimo veľkej politiky. Vedenie „Goznaku“ interpretuje situáciu v Líbyi takto: v tejto africkej krajine existuje jedna centrálna banka, ktorá má dve pobočky. Jedna sa nachádza v Tripolise, druhá je v Benghází. A „Goznak“ presne plní

svoje záväzky vyplývajúce zo zmluvy z roku 2015. OSN neprijala žiadne rozhodnutia aby vyhlásila uvedenú zmluvu za nezákonnú. „Goznak“ koná v súlade s normami medzinárodného práva. Niekoľko mesiacov sa „Goznak“ snažil získať od vlády Malty vysvetlenie týkajúce sa zadržiavania kontajnerov s bankovkami, Malta však mlčala. Bolo zrejmé, že to nebola jej iniciatíva, ale Spojených štátov.

Pojmy „falšovaná mena“, „falšovaná valuta“, ktoré sa objavujú vo vyhlásení Ministerstva zahraničných vecí USA a v komentároch amerických médií, ako poznamenáva „Goznak“, nie sú korektné. Tu nejde o falzifikáty, ale o bankovky, ktorých dizajn bol predložený centrálnou bankou: *„Bankovky vyrobené ako súčasť dodávky, o ktorej sa diskutuje, sú modifikáciou série predchádzajúcich bankoviek a majú v porovnaní s nimi vizuálne odlišnosti. Vzorky týchto bankoviek boli potvrdené zástupcami Centrálny banky Líbye predpísaným spôsobom, v dôsledku čoho je použitie pojmu „falošný“ v súvislosti s týmito bankovkami neprimerané a nezákonné.“*

Anomálie riadené peniazmi

Dve centrálny banky v jednej krajine sú, samozrejme, anomáliou. Tento jav však nie je ojedinelý. Často sa to stáva v krajinách, v ktorých sa vedú občianske vojny. Napríklad, v rokoch občianskej vojny v Rusku boli v krajine v obehu rôzne bankovky a niektoré z nich boli vytlačené v zahraničí. Vláda Bielej gardy vedenej Alexandrom Vasiljevičom Kolčakom, ktorá bola založená na Sibíri v roku 1918, zadala Spojeným štátom objednávku na výrobu bankoviek, ktoré mali byť k dispozícii kolčakovskej centrálnej banke. Až do konca roku 1918, boli z New Yorku do Vladivostoku dovezené pre Kolčaka bankovky v celkovej výške 3 miliardy 325 miliónov rubľov. Amerika vykonávala podobné objednávky aj pre Antona Ivanoviča Denikina a ďalších nezávislých vládcov v Rusku.

Mnohé krajiny, ktoré majú centrálny banky, netlačia bankovky sami, ale objednávajú si ich tlač v zahraničí. Výroba bankoviek nie je taká jednoduchá. Nie všetky štáty majú vhodné vybavenie, špeciálny papier, specialistov na vytváranie matric, z ktorých sú vytlačené atď. V malých krajinách, kde je organizácia výroby vlastných bankoviek zjavne nerentabilná, je obzvlášť výhodné prejsť na „outsourcing“ (využívanie externých zdrojov). Najväčším výrobcom bankoviek na svete je britská spoločnosť *De La Rue*. Táto spoločnosť tlačí peniaze pre centrálny banky približne v 140 krajinách. Druhou najvýznamnejšou spoločnosťou na svetovom trhu s bankovkami je nemecká spoločnosť *Giesecke & Devrient*, ktorá tlačí bankovky pre centrálny banky približne v 100 krajinách. Medzi hlavných výrobcov bankoviek ďalej patrí kanadská spoločnosť *Canadian Banknote Company* a americko-švédska spoločnosť *Crane*. Na svetovom menovom trhu je veľmi vysoko uznávaná ruská spoločnosť „Goznak“. V roku 2014 vyviezol „Goznak“ viac ako 1,1 miliardy bankoviek. Okrem toho sa spoločnosť zaoberá aj výrobou pasov a mincí na vývoz. Výroba bankoviek je veľké a ziskové odvetvie hospodárstva, o ktorom sa toho ale málo vie. Toto odvetvie nepotrebuje reklamu, veľa transakcií sa vykonáva v atmosfére dôvernosti.

Zákaz tlačiť peniaze

Precedensy na blokovanie dodávok na vývoz hotovosti, sú zriedkavé. Najviac rezonujúci bol prípad spoločnosti „De La Rue“, ktorá plnila objednávku na dodávku bankoviek v tej istej Líbyi za M. Kaddáfího. Keď Washington a jeho najbližší spojenci v roku 2011 spustili blokádu Líbye, britská vláda zakázala spoločnosti *De La Rue* odoslať do krajiny veľkú zásielku vytlačených dinárov. Spôsobilo to veľkú odozvu v tomto odvetví a uzatváranie a plnenie zmlúv na vývoz bankoviek do iných krajín sa stalo ešte viac diskrétnejšie.

História zadržania dodávky série bankoviek pre Líbyu vás, prirodzene, núti myslieť tak na vývozcov, ako aj na dovozcov týchto výrobkov. Operácia na zablokovanie produktov spoločnosti „Goznak“ sa môže stať precedensom. Odteraz sa môže objaviť ďalší nástroj ekonomických sankcií Washingtonu

proti vláde, ktorá je pre USA nepohodlná.

Ako príklad uvediem rovnakú spoločnosť *De La Rue*. Ukazuje sa, že dodáva bankovky do krajín susediacich s Ruskom. Napríklad do Bieloruska, Arménska, Kirgizska – do krajín, s ktorými sa snažíme o integráciu v rámci euroázijskej hospodárskej únie.

Prečo tam bankovky dodávajú Briti, a nie ruský „Goznak“?

Mimochodom, pripomínam vám, že v Rade pre vzájomnú hospodársku pomoc, ktorá zahŕňala viac ako tucet socialistických štátov, boli v členských štátoch používané peniaze vyrobené v sovietskom Goznaku a v jednej, dobre vybavenej spoločnosti v Nemeckej demokratickej republike.

PS: Ďalší nepríjemný príbeh Ruska týkajúci sa cezhraničných dodávok peňazí v hotovosti, ktorý súvisí so skutočnosťou, že sa do našej krajiny dováža obrovské množstvo hotovosti v dolároch a v iných valutách. Ruské banky v dôsledku „nájazdov“ devízových vkladateľov doviezli v marci také množstvo hotovosti v cudzej mene, ktoré bolo rekordné za posledných 6 rokov (údaje z Ruskej banky). Celkovo finančné inštitúcie doviezli do krajiny v marci takmer 5 miliárd dolárov a 1,1 miliardy EUR. To je takmer 10-násobok priemeru z predchádzajúcich mesiacov. Je to nepríjemné, pretože to po prvé, hovorí o rastúcej dolarizácii ruskej ekonomiky. Po druhé, pretože Washington je stále viac v pokušení blokať dodávky dolárov do Ruska. O takejto možnosti sa tam už dávno diskutuje.

Valentin Katasonov